

NOTA BREU

Iris orientalis* Mill. (Iridaceae), una nova espècie al·lòctona per a la flora dels Països Catalans**Iris orientalis* Mill. (Iridaceae), a new non-native species for the flora of the Catalan Countries**

Gabriel Mercadal i Corominas*

* Laboratori d'Anàlisi i Gestió del Paisatge. Universitat de Girona. Facultat de Ciències. Departament de Ciències Ambientals. Campus Montilivi, s/n. 17071 Girona. A/e: g.mercadal.corominas@gmail.com

Rebut: 15.06.2015. Acceptat: 08.07.2015. Publicat: 30.11.2015

Iris orientalis Mill. [*Iris ochroleuca* L., *I. spuria* L. subsp. *ochroleuca* (L.) Dykes, *Chamaeiris orientalis* (Mill.) M.-B. Crespo] és una iridàcia rizomatosa esvelta que sol atènyer entre 80 i 130(170) cm d'altura durant la floració. Les fulles, ensiformes, són de color verd fosc a verd glaucescent, oscil·len entre 15 i 25 cm d'amplada, i normalment no sobrepassen la inflorescència; en trencar-les desprenen una olor lleugerament desagradable (Fig. 1c). Les flors de 8 a 10 cm, i d'1 a 3 per espata, són constituïdes per tèpals blancs amb una taca groga central que caracteritza aquest tàxon; els tèpals interns són prims i erectes, els externs patents i molt més amples (Fig. 1a). L'ovari és fusiforme i s'aprima cap a l'àpex en una punta rellevant. La càpsula, amb 6 costes longitudinals ben marcades, s'atenua a la base i finalitza al capdamunt amb una punta estèril ben distingible (Fig. 1b).

Aquesta espècie és originària de la regió mediterrània oriental i de l'Àsia occidental, concretament del NE de Grècia, de les Illes del mar Egeu i de Turquia –Anatòlia–, per aquest motiu és coneguda vulgarment com a lliri turc (Tutin *et al.*, 1980; Crespo, 2011). Des de principis del segle XIX ha estat introduïda com a planta ornamental a diversos indrets del món (Mohl, 1834), d'alguns dels quals s'ha escapat i naturalitzat, sense esdevenir de moment una planta invasora. A Europa: al sud d'Anglaterra (Stace, 2014), al nord d'Itàlia (Flora italiana, 2015) i a la Provença –departaments de Var i de Bocas de Ròse– (Tison *et al.*, 2014); a Amèrica del nord: als Estats Units (Efloras, 2015); a Amèrica del sud: a l'Argentina (Delucchi, 1999); i a Oceània: al sud d'Austràlia (NCRIS, 2015) i a Nova Zelanda (GBIF, 2015).

A la Catalunya d'administració francesa, l'hem observada naturalitzada per primera vegada al 2015, en dues localitats de la plana del Rosselló, a Sant Llorenç de la Salanca, en una colònia de més de 100 peus, i a Argelers, en un petit poblament inicial constituït per només 7 peus:

ROSSELLÓ: Sant Llorenç de la Salanca: en un prat de dall de vora el poliesportiu “Jo Maso”, 3 m (31TDH9836); 22-V-2015 (flors); 5-VI-2015 (fruits); leg. G. Mercadal (HGI 22583). – Argelers: als prats de dall de les Conques, 4 m (31TEH0211); 5-VI-2015; leg. G. Mercadal (HGI 22587).

Iris orientalis es desenvolupa principalment en prats humits, a vegades més o menys salabrosos, boscos de ribera, marges de camins i indrets ruderalitzats (Stace, 2014; Tison & Foucault, 2014; Tison *et al.*, 2014). A Occitània i a Catalunya es troba vora el litoral, en prats de dall de fromental i gaudínia amb narcisos (ass. *Gaudinio-Arrhenatheretum* sub-ass. *narcisetosum*) i àrees ruderalitzades. Al Rosselló, l'hem vista florida al maig i fructificada al juny.

Pel que sembla, aquest tàxon s'està expandint des de la seva àrea de distribució natural cap a la Mediterrània occidental, afavorida per l'acció de l'home. Molt probablement, en un futur proper la planta traspasarà els Pirineus i penetrarà a la península Ibèrica, a l'Empordà, on es pot naturalitzar fàcilment a les closes.

Bibliografia

- CRESPO, M.-B. 2011. *Chamaeiris*, an earlier name for *Xyridion* (Iridoideae, Iridaceae). *Flora Montiberica*, 49: 60-71.
- DELUCCHI, G. 1999. Sobre la presencia de *Iris orientalis* (Iridaceae) adventicio en la Argentina. *Hickenia*, 3: 51-53.
- EFLORAS. 2015. Flora of North America. Disponible en: <http://www.efloras.org> [Data de consulta: 15 juny 2015]
- FLORA ITALIANA. 2015. Flora italiana. Disponible en: <http://luirig.altervista.org/flora/taxa/floraindice.php> [Data de consulta: 15 juny 2015]
- GBIF. 2015. Global Biodiversity Information Facility. Disponible en: <http://www.gbif.org/species/2748312> [Data de consulta: 15 juny 2015]
- MOHL, H. 1834. Flora oder Botanische Zeitung: welche Recensionen, Abhandlungen, Aufsätze, Neuigkeiten und Nachrichten, die Botanik betreffend, enthält /herausgegeben von der Königl. königliche Bayerische Botanische Gesellschaft zu Regensburg, 17(2): 385-768.
- NCRIS 2015. The Atlas of Living Australia. National Research Infrastructure for Australia. Disponible en: <http://bie.ala.org.au/species/urn:lsid:biodiversity.org.au:apni.taxon:304094#> [Data de consulta: 15 juny 2015]
- STACE, C. 2014. *New flora of the British Isles*. (3ed.). University of Cambridge. Cambridge. 1232 p.

NOTA BREU

TISON, J.-M. & FOUCAULT, B. de. 2014. *Flora Gallica*. Biotop. Mèze. 1196 p.

TISON, J.-M., JAUZEIN, P. & MICHAUD, H. 2014. *Flore de la France méditerranéenne continentale*. Naturalia. Turriers. 2078 p.

TUTIN, T. G., HEYWOOD, V. H., BURGESS, N. A., MOORE, D. M., VALENTINE, D. H., WALTERS, S. M. & WEBB, D. A. (eds.). 1980. *Flora Europaea. Vol. V. Alismataceae to Orchidaceae (Monocotyledones)*. (1ed.). Cambridge University Press. Cambridge. 452 p.

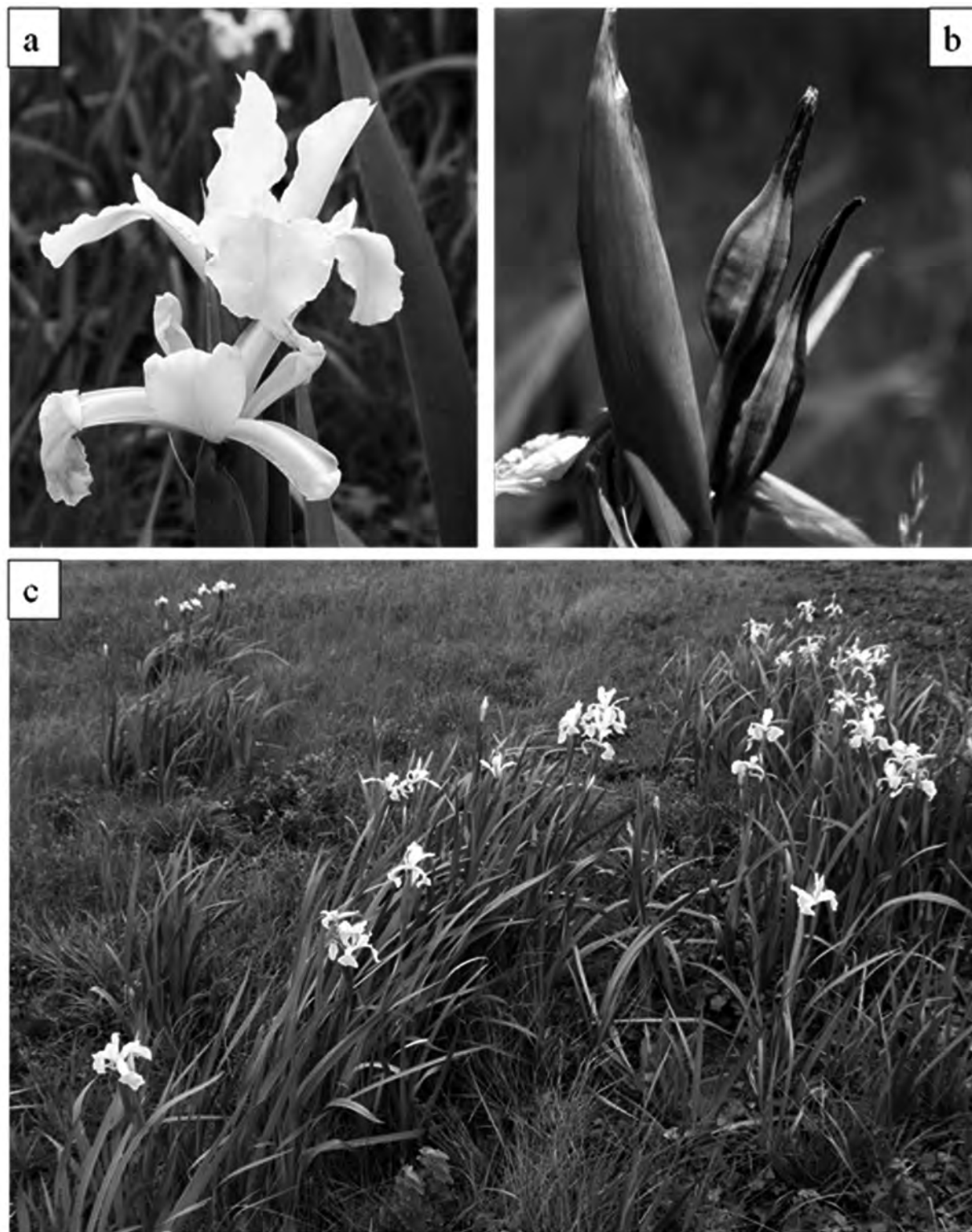

Fig. 1. Imatges d'*Iris orientalis*: a) aspecte de la inflorescència constituïda per flors amb tèpals blancs tancats de groc; b) aspecte dels fruits, amb 6 costes longitudinals ben marcades, atenuats a la base i finalitzats a l'apex amb una punta estèril; c) aspecte general de la planta en el poblament de Sant Llorenç de la Salanca (Rosselló).